

Nota 'Katholiciteit en Eenheid'

Deze nota werd door deputaten DE van de CGK en DKE van de GKv vooral geschreven als handreiking voor gesprekken tussen kerkenraden in plaatsen waar nog geen samsprekingen CGK-GKv zijn.

De nota is met instemming ontvangen door de GS Harderwijk 2011 van de GKv: 'een goede handreiking om plaatselijke contacten aan te gaan en uit te bouwen' (Acta art.78 -1b)

Katholiciteit en eenheid

Handreiking voor plaatselijke gesprekken CGK-GKv

Eenheid

Wij belijden één heilige, katholieke en apostolische kerk. De eenheid van de kerk is ons in Christus gegeven: één Lichaam, één Geest, één Here, één geloof, één doop, één God en Vader van allen. De bijbel spreekt over het ene Lichaam van Christus, de Tempel van de Heilige Geest, het volk van God.

De gegeven eenheid is tegelijk de opdracht om één te zijn en die eenheid daadwerkelijk vorm te geven. Gelovigen zijn geroepen om zich te beijveren de eenheid van de Geest te bewaren door de band van de vrede.

De eigen wegen die de kerken gegaan zijn, blijven het tot nu toe moeilijk maken om concreet verder te komen in dit werken aan eenheid. We worstelen met verschillen tussen de kerken, maar ook met toenemende verschillen binnen de kerkverbanden. Hoe komen we dan toch verder in gehoorzaamheid aan de opdracht van Christus?

Art. 27 NGB

Ef. 4:4-6
Rom. 12,
1Kor. 12,
1Kor. 6:19,
1Petr. 2:9.

Ef. 4:3

Joh. 17:21v

Katholiciteit

Bezinning op één van de andere eigenschappen van de kerk, haar katholiciteit, kan mogelijk bijdragen aan het zoeken naar eenheid. Met Zondag 21 van de Heidelbergse Catechismus belijden we dat Christus zijn kerk vergadert van het begin tot het einde van de wereld, uit de gehele mensheid. Het kerkvergaderend werk van Christus kent geen menselijke grenzen. Jezus Christus werkt als Hoofd van zijn gemeente universeel.

De enige grens is die welke Christus zelf gesteld heeft: de waarheid van zijn evangelie.

We belijden dat Christus zijn kerk vergadert in de eenheid van het ware geloof. De grenzen van de kerk mogen alleen worden bepaald vanuit die waarheid in Christus.

Kerken en christenen die Hij niet uitsluit, mogen wij niet buitensluiten. En wat Hij niet insluit, mogen wij niet insluiten.

Het belijden van de katholiciteit houdt dan ook in dat we willen leven uit de volheid die in Christus gegeven is. In de kerk mag niet de eigen deel-waarheid centraal staan, maar willen we groeien naar de volheid van Christus. Daar hebben we alle heiligen bij nodig. Alleen samen zijn we in staat de breedte en lengte en hoogte en diepte te vatten.

H.C. zondag
21

Matth. 28:19

Joh. 17:17v

Ef. 3:18

Eenzijdigheid, alzijdigheid en eenheid

Dit belijden van de katholiciteit strijdt met elke vorm van eenzijdigheid in de kerk.

Katholiciteit betekent juist alzijdigheid: alle aspecten van het evangelie van de waarheid moeten samengehouden worden in de ene kerk van Christus. De ene katholieke kerk zal dus een kerk in verscheidenheid zijn, zoals ook in de Schrift al verscheidenheid onder gelovigen op te merken is.

1Kor. 12:4-6

Binnen de breedte van het gereformeerde belijden zijn er verschillende stromingen met eigen accenten op de waarheid van Gods Woord. Met name in de 20^e eeuw zijn deze stromingen gekanaliseerd in verschillende kerken, ieder met hun eigen ontstaansgeschiedenis. Het eigen accent werd vaak identiteitskenmerk en leidde daarmee toch tot eenzijdigheid. De katholiciteit van de kerk bleef beleden, maar de feitelijke situatie van kerkelijk Nederland is er mee in strijd.

Zoeken naar eenheid vanuit de volheid van Christus

Christus bidt in het hogepriesterlijk gebed om de eenheid van de zijnen. Hij verbindt die met de eenheid van Vader en Zoon: 'opdat zij allen één zijn, gelijk Gij, Vader, in Mij en Ik in U, dat ook zij in Ons zijn'. Daarmee wijst onze Here ons niet alleen de opdracht tot eenheid maar ook de weg ernaar toe. Eenheid begint bij het samen concentreren op Hem die Eén is en die ons doet delen in zijn volheid. Hoe meer we ons laten doordringen van Hem, hoe minder we ons laten sturen door onze eenzijdigheden en grenzen die door ons mensen zelf zijn gemaakt. Hoe afhankelijker we ons opstellen, hoe meer we mogen ervaren dat we beperkt zijn. Dit proces is niet maakbaar, maar kan alleen ontvangen worden in de weg van het gebed, waarop onze Heiland ons in het hogepriesterlijk gebed ook voegaat.

Joh. 17:21

Zoals al gezegd, de grens die Christus stelt is die van de waarheid van zijn evangelie. We ontvangen dankbaar de gereformeerde belijdenis (de drie Formulieren van Eenheid) als de verwoording van die waarheid. De leer van deze belijdenis geeft ons de grenzen aan bij het werken aan kerkelijke eenheid: met ieder die deze belijdenis vasthoudt, willen we samen groeien in de volheid van Christus.

Een eerlijk gesprek over de breedte van deze belijdenis zal het plaatselijk werken aan eenheid stimuleren. De vraag is dan wel: erkennen we dat we elkaar nodig hebben om de gegeven katholiciteit van de kerk vorm te geven? Willen we van elkaar leren? Durven we eigen beperktheden onder ogen te zien? Staan we ervoor open om te ontvangen wat de ander bewaard heeft uit de schat van de kerk van alle eeuwen? Geloven we dat ons eigen gereformeerd zijn altijd weer ge-re-formeerd moet worden en dus nooit stil mag staan?

Offerbereidheid, nuchterheid en concreetheid

Op de weg naar eenheid zullen offers gebracht moeten worden. Er wordt van ons gevraagd de wachtposten op te geven bij grenzen die we zelf gesteld hebben en die niet door Christus zijn gelegd. Uniformiteit waar wij ons veilig bij voelen kan opengebroken moeten worden.

De eenheid in de waarheid is die offers waard, maar we mogen elkaar toestemmen dat het brengen van die offers niet eenvoudig is. Daarin mogen we geduld hebben met elkaar en bijbels nuchter zijn. Zoals de Here ons aanvaard heeft, mogen wij elkaar met onze zwakheden en gebreken aanvaarden. Laat het dan ook wel als zwakheid en menselijk gebrek beleden worden wanneer de doorwerking van de katholiciteit en de eenheid van de kerk door ons belemmerd wordt.

Rom. 15:7

Het spreken over katholiciteit mag niet gebruikt worden om de noodzaak van kerkelijke eenheid juist te ontkennen. De belijdenis van de katholiciteit geeft geen vrijbrief voor het naast elkaar laten bestaan van vele kerken, omdat die kerken samen ook de ene katholieke kerk vormen. Katholiciteit èn eenheid zijn eigenschappen die Christus zijn kerk geeft met de opdracht er concreet vorm aan te geven in één kerk.

Gebrokenheid en perspectief

De belijdenis van de katholiciteit van de kerk is een geloofsuitspraak. We belijden wat we niet zien. We belijden het midden in een gebroken wereld. Ook de werkelijkheid van Christus' kerk is die van de gebrokenheid. Dat is concreet merkbaar hoe moeizaam gesprekken over kerkelijke eenheid kunnen verlopen. Plaatselijke kerken kunnen hierdoor ook vermoeid raken in het samen spreken over eenheid. Deze gebrokenheid wordt niet zomaar door onze gedrevenheid of onze vele gesprekken teniet gedaan. Die gebrokenheid maakt ons biddend om de genade van Hem om wiens volheid we diep verlegen zijn en doet ons uitzien naar de dag waarop Hij alles met zijn volheid zal vervullen.

Ef. 4:10

Tegelijk vertrouwen we dat Hij in deze gebroken wereld zijn weg gaat, ondanks ons en ook –wonder van genade! – door ons. We mogen iets van zijn werk herkennen in ons werken aan eenheid. Op allerlei niveaus hebben velen ervaren hoe stimulerend het is om het gesprek open in te gaan. De feitelijke ontmoeting, in vergaderingen maar zeker ook in de zondagse erediensten, laat vaak de geestelijke eenheid ervaren en verdiepen. Plaatselijke samenwerking en kanselruil is op veel plaatsen gezegend. Het ervaren van de eenheid in geloven overwint vaak aanvankelijke weerstand of scepsis. In dat menselijk werken – gebrekkig en met zonde - herkennen we het werk van God de Heilige Geest die ons de volheid uitdeelt van de Drie-enige. We verlangen ernaar dat die volheid steeds meer onze kerken vervult en bidden om een zegen op het werken aan eenheid, in de richting van het perspectief dat de Here ons zelf geeft: één kudde, één Herder.

Joh. 10:16

Suggesties voor gesprekken in de eigen kerkenraad en met andere gereformeerde kerken.

Deputaten hopen dat de handreiking 'Katholiciteit en Eenheid' aanleiding zal zijn voor gesprekken in kerkenraden en tussen kerkenraden van CGK- en GKv-gemeenten. Daarbij kunt u – desgewenst – gebruik maken van de onderstaande gesprekspunten.

1. Omschrijf voor u zelf en/of met elkaar wat de katholiciteit van de kerk betekent.
2. Pas het vervolgens toe op uw eigen gemeente. Maak de volgende zinnen af:
 - a. Als ik vanuit de belijdenis van de katholiciteit van de kerk naar onze gemeente kijk, herken ik die belijdenis in de volgende dingen:
 - b. Ik zie dan spanning op de volgende punten:
3. Katholiciteit en eenzijdigheid staan op gespannen voet met elkaar.
 - a. Welke eenzijdigheden ziet u in uw eigen gemeente en in uw kerkverband?
 - b. Welke eenzijdigheden ziet u in de andere gemeente en dat kerkverband?
4. Katholiciteit betekent ook het willen delen met elkaar van verschillende accenten in de gereformeerde geloofsbeleving.
 - a. Welke elementen van de gereformeerde geloofsbeleving heeft uw gemeente sterk

bewaard en zijn het waard om te delen met de andere gemeente?

b. Welke elementen ziet u bij de andere gemeente die het waard zijn om in uw gemeente meer accent te krijgen?

5. De katholiciteit van de kerk is verbonden met de volheid van Christus. Wat ziet u van het werk van Christus in de andere gemeente?

6. Bezinning op de katholiciteit van de kerk kan bijdragen aan het zoeken naar eenheid. Wat is voor u persoonlijk de winst van het nadenken over eenheid vanuit de invalshoek van de katholiciteit?

In welke opzichten is uw kijk op uw gemeente en op de andere gemeente hierdoor gewijzigd?